

RAADSVOORSTEL

16R.00186

16R.00186

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 19 april 2016

Portefeuillehouder(s): Mw. Y. Koster - Dreesse

Portefeuille(s): Sociaal Domein; Participatie, Werk en Inkomen

Contactpersoon: G. Kraaijkamp

Tel.nr.: 0620094919

E-mailadres: kraaijkamp.g@woerden.nl

Onderwerp: Deelname aan experiment regelluwe bijstand gemeente Utrecht

De raad besluit:

In te stemmen met het voorstel van het dagelijks bestuur Ferm Werk om deel te nemen aan het Experiment regelluwe bijstand zoals de gemeente Utrecht dat voornemens is uit te voeren vanaf 1 januari 2017

Inleiding:

De gemeente Utrecht is één van de gemeenten die met de staatssecretaris in gesprek zijn over het starten van een experiment regelluwe bijstand. Kort aangegeven behelst het experiment gedurende een bepaalde periode aan ad random geselecteerde bijstandsgerechtigden minder dan wel andere regels op te leggen om na te gaan of dit leidt tot een gedragsverandering. Verondersteld wordt dat inwoners meer eigen initiatief ontplooiën als er minder of andere regels worden gehanteerd met betrekking tot bijvoorbeeld sollicitatieplicht en bijverdienen. Het is de bedoeling dat het experiment een looptijd heeft van twee jaar. Het zal wetenschappelijk wordt opgezet en begeleid door de Universiteit Utrecht. De gemeente Utrecht heeft omliggende gemeenten verzocht aan het experiment deel te nemen. Het verzoek is in eerste instantie neergelegd bij Ferm Werk.

Op 15 december 2015 zijn raadsleden geïnformeerd tijdens een raadsinformatieavond bij Ferm Werk. Het dagelijks bestuur Ferm Werk staat positief tegenover deelname aan het experiment onder de voorwaarde dat het ministerie toestemming verleent. Op dit moment is overleg gaande tussen het ministerie en de gemeenten die een experiment willen uitvoeren. Als toestemming wordt verkregen wordt een en ander vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur. Naar verwachting kan het experiment begin 2017 worden gestart.

Vooraf aan en tijdens de raadsinformatieavond is gebleken dat over het experiment nogal verschillend wordt gedacht. Er zijn partijen die positief staan tegenover deelname aan het experiment, er zijn ook partijen die ernstige bedenkingen uiten. Formeel is het de bevoegdheid van het college te besluiten tot deelname. Vanwege de politieke gevoeligheid vinden wij een brede steun van de raad belangrijk. Daarom wordt de raad in de gelegenheid gesteld zijn mening te geven en te besluiten over het uitspreken van de bereidheid tot deelname aan het experiment.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

De raad heeft formeel niet de bevoegdheid te besluiten over deelname. Het college vindt het belangrijk dat de raad een besluit steunt en legt dit daarom aan de raad voor.

Beoogd effect:

Regelluwe bijstand is een politiek beladen onderwerp. Deelname aan een experiment behoort tot de bevoegdheden van het college. Met dit raadsvoorstel wenst het college zich te verzekeren van de steun van (een meerderheid) van de raad.

Argumenten:

Aan de deelname aan het experiment kunnen geen nadere voorwaarden worden gesteld. Deelname impliceert

- dat ongeveer 15 inwoners van Woerden (mogelijk meer in overleg met Utrecht) met een bijstandsuitkering worden gevraagd deel te nemen
- dat voor deze inwoners bij deelname andere (voordelige en nadelige) regels gelden dan voor andere bijstandsgerechtigden en dat deze andere regels na afloop van het experiment in principe weer vervallen
- dat naar verwachting geen onderzoeks- en communicatiekosten zijn verbonden aan deelname
- dat een deel van de participerende inwoners een hogere uitkering ontvangt gedurende de looptijd van het experiment. De meerkosten bedragen voor de gemeente Woerden bedragen naar verwachting ongeveer € 12.000,= over twee jaar (€ 6.000,= per jaar)
- deelname het experiment leidt niet tot hogere uitvoeringskosten bij Ferm Werk. Éénmalig is € 10.000,= nodig voor aanpassing van systemen (als andere deelnemers in Ferm Werk ook meedoen ongeveer € 6.000,= voor Woerden)
- De voorziene kosten voor de gemeente Woerden kunnen worden gedekt uit de rijksbijdrage (BUIG) en het gemeentelijk participatiebudget.

Bij de afweging in het college hebben meerdere argumenten een rol een gespeeld:

Argumenten voor deelname aan het experiment:

- Het experiment past in de ambitie van Woerden bij de transformatie sociaal domein innovatief te zijn en uit te gaan van het versterken van de eigen kracht van inwoners. Het experiment doet bij uitstek een beroep op deze eigen kracht en vertrekt vanuit het vertrouwen dat inwoners in staat zijn hun leven goed in richten
- Door deel te nemen neemt de gemeente Woerden verantwoordelijkheid. Woerden werkt met anderen samen binnen Ferm Werk, binnen de arbeidsmarkt Utrecht Midden en bijvoorbeeld binnen de RMC-regio 19. Bij die samenwerking past ook participatie in gezamenlijke innovatieve activiteiten
- Deelname aan het experiment leidt tot een meer expliciet debat in de raad over bijstandverlening, re-integratieactiviteiten, minimabeleid en bijvoorbeeld schuldhelpverlening. Daarmee ontstaat een meer integrale discussie over inkomensvoorzieningen en ondersteuning van 'kwetsbare inwoners'
- De kosten blijven zeer beperkt terwijl een deel daarvan mogelijk wordt gecompenseerd door minder uitgaven aan (partiële) bijstand.

Argumenten om niet deel te nemen aan het experiment

- Het experiment vindt sowieso doorgang. Deelname van de gemeente Woerden is daarvoor niet noodzakelijk en bij deelname zou het slechts gaan om een beperkt aantal inwoners
- Deelname is niet wenselijk omdat een aantal inwoners anders dan andere inwoners wordt behandeld omdat zij deelnemen aan het experiment
- Het experiment heeft een lange doorlooptijd. De resultaten komen pas over twee jaar beschikbaar
- Het experiment impliceert hoe dan ook extra werk voor Ferm Werk. Onderscheid tussen verschillende bijstandsgerechtigden verhoogt de kans op fouten en daarmee de kans op klachten en formele bezwaren
- De gemeente Woerden kan waarschijnlijk nauwelijks invloed uitoefenen op de inhoud van het experiment.

Het college stelt voor wel aan het experiment deel te nemen omdat wij graag willen bijdragen aan vernieuwingen binnen het sociaal domein die tegemoet komen aan de wens inwoners hun eigen leven te laten bepalen. Wij willen initiatief en creativiteit bevorderen en daarmee zelfredzaamheid

en samenredzaamheid. Het experiment geeft inzicht in hoeverre een regelluwe bijstand daaraan kan bijdragen. Daarvoor willen we verantwoordelijkheid dragen.

Kanttekeningen:

Nvt

Financiën:

De deelname aan het experiment heeft geen consequenties voor de begroting. De meerkosten aan bijstandsuitkeringen blijven beperkt en kunnen worden gedekt uit de rijksbijdrage BUIG. Deelname leidt niet tot hogere uitvoeringskosten, onderzoekskosten of communicatiekosten.

Uitvoering:

Van belang is dat de gemeente Utrecht het verzoek heeft gericht aan het bestuur van Ferm Werk. Indien de raad van Woerden zich bereid verklaart te participeren in het experiment, zal dit in eerste instantie aan het bestuur Ferm Werk gemeld worden. Indien de andere in Ferm Werk deelnemende gemeenten niet wensen te participeren, zal Woerden zijn bereidheid afzonderlijk kenbaar maken bij de gemeente Utrecht.

Communicatie:

Over het besluit van de raad zal door middel van een persbericht worden gecommuniceerd

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Nvt

Bijlagen:

1. 16.002682 Brief van Ferm Werk mbt deelname experiment regelluwe bijstand gemeente Utrecht
2. 16.008321 Presentatie over experiment regelluwe bijstand gemeente Utrecht
3. 16R.00188 Raadsbesluit mbt deelname experiment regelluwe bijstand gemeente Utrecht

De indiener: college van burgemeester en wethouders

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen
MBA

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

FERM WERK

GR Ferm Werk
Carrosserieweg 1
3445 BC Woerden

T. 0348-497000
info@fermwerk.nl
www.fermwerk.nl

Gemeente Woerden
t.a.v. college B&W
Postbus 45
3440 AA Woerden

16.002682

Registratiedatum: 11/02/2016
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

owz-1 1 FEB. 2016

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: B&W 1
B.V.O.:

Betreft Experiment regelluwe bijstand
Ref.nr. / datum 18925 / 9 februari 2016

Geacht college,

De Tweede Kamer heeft op 3 november 2015 een motie aangenomen om het kabinet te bewegen om experimenten met regelluwe bijstand mogelijk te maken. Staatssecretaris Kleinsma is met de gemeenten die het initiatief hebben genomen in gesprek over de kaders voor deze experimenten.

De gemeente Utrecht is één van die initiatiefnemers. Daar is samen met de Universiteit Utrecht (school of economics) een concreet onderzoek opgesteld dat in een meerjarig traject de effecten van 'regelluwe bijstand' wil gaan meten. Utrecht heeft aan andere gemeenten in de arbeidsmarktregio gevraagd om zich aan te sluiten bij dit experiment.

Ferm Werk heeft op 15 december jl. een raadsinformatiebijeenkomst over het onderwerp georganiseerd. De daar gehouden presentatie is beschikbaar gesteld aan de griffies. Het dagelijks bestuur van Ferm werk staat positief tegenover deelname aan het experiment, maar afgesproken is om de afzonderlijke gemeenten gelegenheid te geven om hierover in hun raad van gedachten te wisselen.

Conform het besluit van het dagelijks bestuur sturen wij u hierbij een notitie die u desgewenst ten behoeve van bespreking van dit onderwerp aan uw raad kunt aanbieden. Eventuele opmerkingen vernemen wij graag. Gezien de planning van het project verwachten wij uw reactie graag vóór het zomerreces.

Met vriendelijke groet,

B.F. Drost
Algemeen directeur Ferm Werk

Informatie over deelname aan experiment gemeente Utrecht 'regelluwe bijstand'

Achtergrond

Binnen verschillende gemeenten in Nederland zijn in het afgelopen jaar ideeën ontstaan om de bijstand/participatiewet meer effectief en efficiënt uit te voeren. Kern hiervan is het begrip 'regelluw'. Door groepen bijstandsgerechtigden met minder regels te confronteren –met name op het terrein van reïntegratieverplichtingen- wil men nagaan of dit mensen meer eigen verantwoordelijkheid geeft om actief naar werk te zoeken. En of daarmee de uitvoering van de participatiewet 'goedkoper' kan plaatsvinden.

Gemeenten als Groningen, Tilburg, Wageningen en Utrecht zijn in gesprek met staatssecretaris Klijnsma om deze ideeën in de vorm van experimenten uit te voeren. Een meerderheid in de Tweede Kamer heeft op 3 november 2015 een motie aangenomen om het kabinet te bewegen om die experimenten mogelijk te maken. De staatssecretaris wil samen met de gemeenten die het initiatief hebben genomen de 'grenzen' van de experimenten vastleggen.

De gemeente Utrecht heeft met de Universiteit Utrecht (school of economics) een concreet onderzoek opgesteld dat in een meerjarig traject de effecten van 'regelluwe bijstand' wil gaan meten. Utrecht heeft aan andere gemeenten in de arbeidsmarktregio gevraagd om zich aan te sluiten bij dit experiment. Kromme Rijn Heuvelrug (de Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist) heeft inmiddels besloten om mee te doen. Voor 'Werk en Inkomen Lekstroom' (Houten, Lopik, IJsselstein, Nieuwegein en Vianen) geldt dat niet. Daar wacht men nadere discussie over het onderwerp af.

Ferm Werk heeft op 15 december j.l. een raadsinformatiebijeenkomst over het onderwerp georganiseerd. De presentatie die gehouden is door de gemeente Utrecht is beschikbaar via de griffies van de raden. Het DB staat positief ten opzichte van deelname aan het experiment, maar de bestuursleden willen nog wel op eigen wijze binnen de gemeenten met de raad een gesprek aan of deelname wenselijk is.

Inhoud experiment

Het experiment bestaat uit een onderzoek dat een doorlooptijd heeft van twee jaar. Naar verwachting zal het onderzoek pas eind 2016 kunnen starten.

In het onderzoek worden 6 groepen gevolgd waar per groep een verschillend 'regime' geldt met betrekking tot regelgeving.

Het onderzoek wil verschillende effecten meten waaronder:

- De mate waarin bijstandsgerechtigden actief meewerken aan reïntegratie
- De effectiviteit van reïntegratie; het aantal mensen dat (duurzaam) uitstroomt naar werk
- De kosten van de uitvoering van de gemeente
- De tevredenheid van de klant

De volgende groepen worden gevormd:

1. Een controlegroep voor wie de huidige regelgeving geldt, en die niet deelneemt aan het experiment
2. Een controlegroep voor wie de huidige regelgeving geldt, maar die zich wel heeft opgegeven voor het experiment
3. Een groep waarvoor niet de re-integratieverplichtingen gelden en waarvoor dus ook geen maatregelen opgelegd worden. Wel toetsing rechtmatigheid uitkeringen (leefsituatie, samenloop andere inkomsten, vermogenstoets, e.d.)
4. Zoals groep 3, maar met een extra bonus voor het vrijwillig leveren van een tegenprestatie
5. Zoals groep 3, met een bonus en een malus op de uitkering
6. Zoals groep 3; inkomsten uit werk worden niet gekort (in feite een vorm van basisinkomen)

De groepen worden samengesteld met deelnemers die gebruikmaken van de participatiewet. Men meldt zich vrijwillig aan voor het onderzoek, maar weet vooraf *niet* in welke onderzoeksgroep men ingedeeld wordt. Deelnemers moeten minimaal 6 maanden in de uitkering zitten; hiermee wordt voorkomen dat het experiment een aanzuigende werking heeft op de participatiewet. Niet alle uitkeringsgerechtigden mogen deelnemen: uitzondering wordt gemaakt voor specifieke groepen: jongeren zonder startkwalificatie, mensen met een WSNP-traject, mensen met een BBZ-uitkering en dak- en thuislozen.

De universiteit Utrecht voert het onderzoek uit: de gemeenten werken mee om het vergaren van informatie mogelijk te maken.

Risico's

De belangrijkste risico's voor deelname aan het experiment zijn:

- Politiek wordt er verschillend over het onderwerp gedacht; sommige partijen voelen niets voor deze experimenteerruimte. Instemming van het kabinet is dan ook een belangrijke *randvoorwaarde* voor deelneming van Ferm Werk aan het experiment
- Een experiment met deze inhoud betekent per definitie dat de verschillende groepen verschillend behandeld worden gedurende de onderzoeksperiode. Dit kan vragen oproepen m.b.t. het gelijkheidsbeginsel
- Het experiment kan de indruk wekken dat Ferm Werk een 'basisinkomen' verstrekt. Die indruk kan –ondanks de opzet van het onderzoek– leiden tot een aanzuigende werking. Dit onderstreept het belang van een goede communicatie rondom het project
- Na afloop van het experiment gelden voor de deelnemers (indien er geen sprake is van een wijziging van het beleid) weer de 'oude' regels. Dit kan vraagtekens oproepen bij de deelnemers. Ook vanwege dit aspect is goede communicatie een vereiste

Kosten

Er zijn drie typen kosten verbonden aan dit experiment:

1. De onderzoeks- en communicatiekosten. De gemeente Utrecht verwacht deze uit externe subsidies te kunnen dekken
2. Hogere uitkeringslasten voor de laatste drie onderzoeksgroepen. Als we er vanuit gaan dat de Ferm Werk gemeenten in totaal zo'n 25 klanten laten meedraaien in het onderzoek, dan is deze verwachte last ruim 20K (over twee jaar). Deze uitgaven komen ten laste van het BUIG-budget of het participatiebudget
3. Apparaatskosten van Ferm Werk. De extra werkzaamheden gedurende de onderzoeksperiode (consulenten, beleid) vallen binnen de begroting. Om de systemen goed in regelen verwachten we een extra budget nodig te hebben van € 10.000,- (extra inzet op ICT-vlak). Dit extra budget zal binnen de huidige begroting gevonden moeten worden en/of op een reguliere wijze verantwoord moeten worden binnen de P&C-cyclus

Experiment 'Weten wat werkt'

Een onderzoek naar vereenvoudiging van
de regels in de bijstand

*Kan het
beter?*

Gemeente Utrecht

Bijstand

Gemeente Utrecht:

Taken:

Participatiewet:

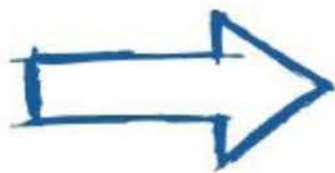
- Eén soort stimulans: verplichtingen en sancties.
- Weinig ruimte voor maatwerk
- Complexe uitvoering

**KAN HET
ANDERS?**

Het experiment

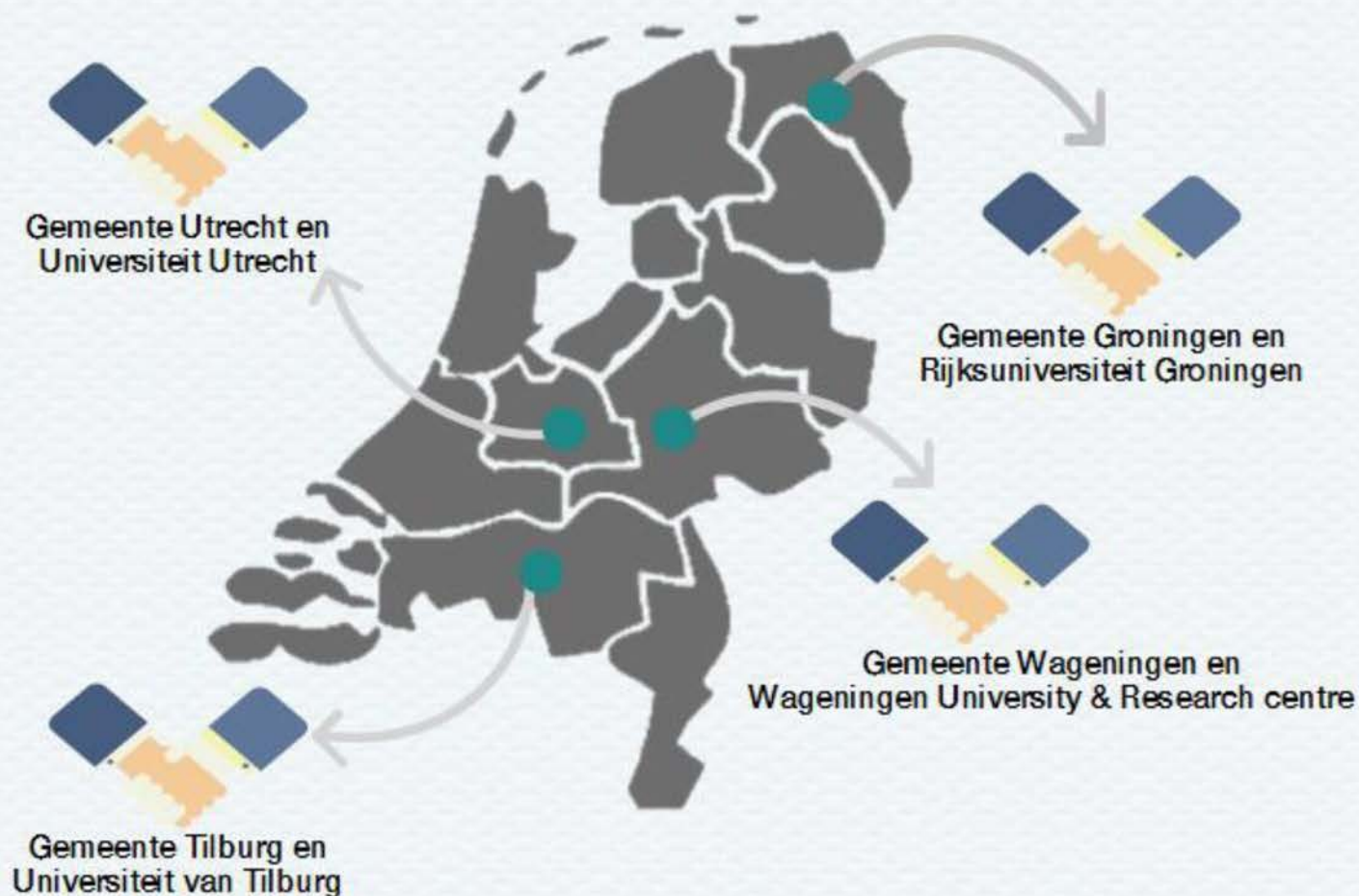
**KAN HET
ANDERS?**

Onderzoeksvraag:
Wat is de meest efficiënte en effectieve aanpak om
bijstandsgerechtigden te bewegen naar werk of een
andere vorm van participatie?

Focus op het gedrag van bijstandsgerechtigden.

Andere gemeenten

Verbreiding in regio

- ✓ Samenwerking Arbeidsmarktregio
- ✓ Vergelijken in de regio
- ✓ Onderzoeksgroep vergroten
- ✓ Plan van aanpak ligt klaar
- ✓ Relatief makkelijk en goedkoop aansluiten

Opzet experiment

Wetenschappelijk

Meerdere vormen bijstand

50 per groep (meer is beter: uit regio)

Duur: 2 jaar

> 6 maanden bijstand

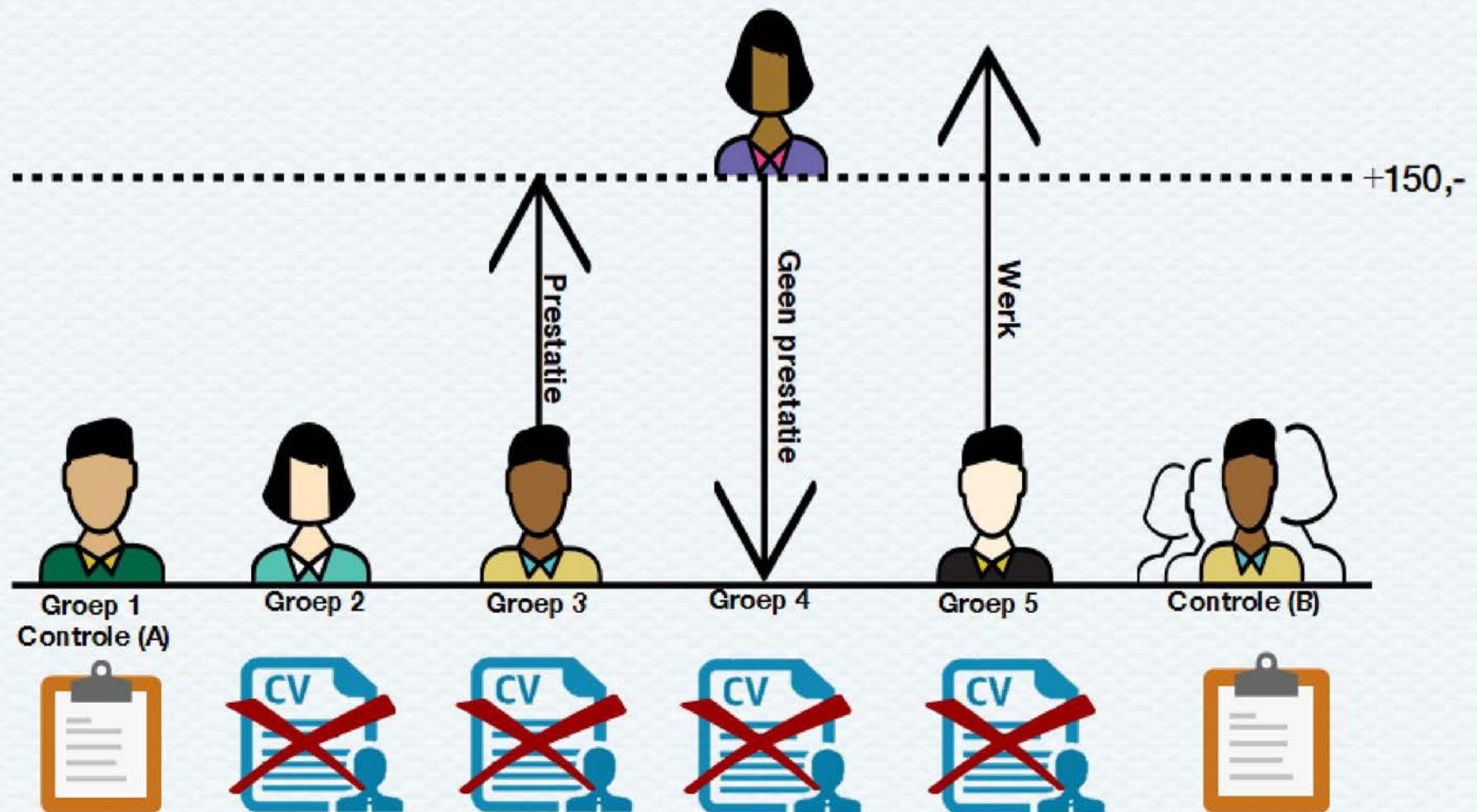
Vrijwillige deelname

Geen deelname "te hoog risico"

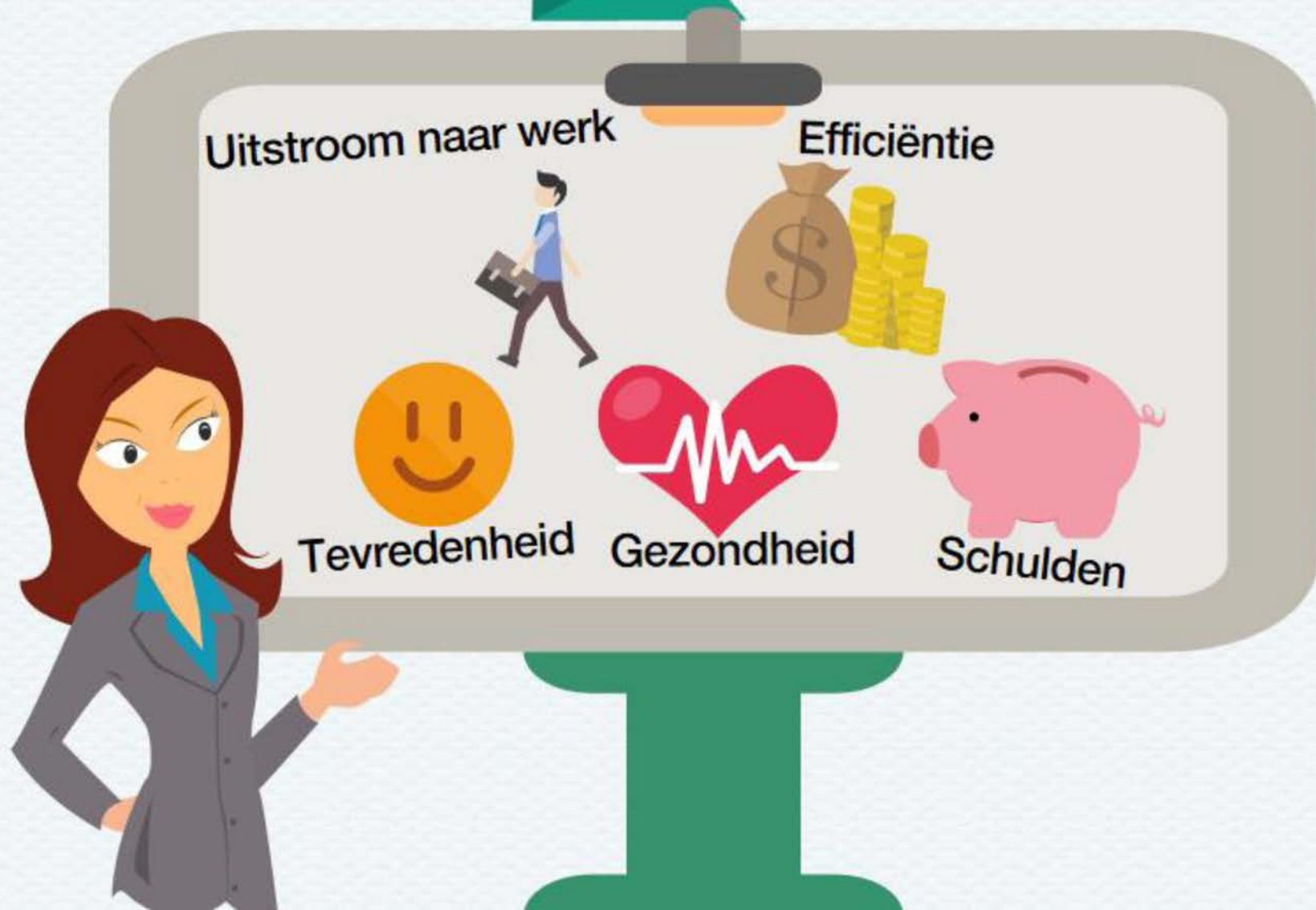
Evidence based

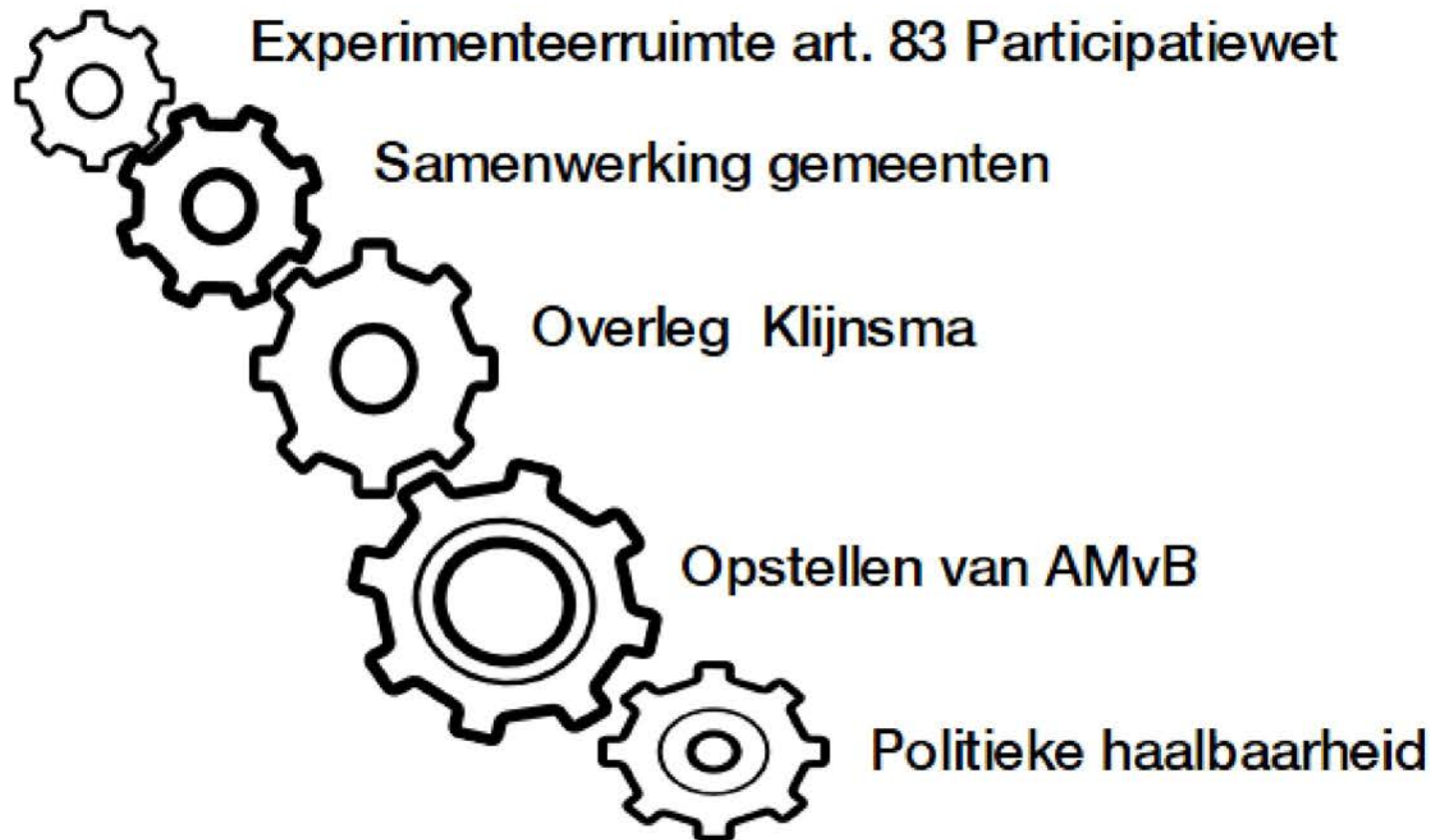
Vormen van bijstand

Resultaten

Landelijke politiek

*Kan het
beter?*

Gemeente Utrecht

Utrecht University

School of Economics

Agendapunt:

Onderwerp: Deelname aan experiment regelluwe bijstand gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 19 april 2016 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;

b e s l u i t:

Alternatieven:

- A. In te stemmen met het voorstel van het dagelijks bestuur Ferm Werk om deel te nemen aan het Experiment regelluwe bijstand zoals de gemeente Utrecht dat voornemens is uit te voeren vanaf 1 januari 2017
- B. Niet in te stemmen met het voorstel van het dagelijks bestuur Ferm Werk deel te nemen aan het Experiment regelluwe bijstand zoals de gemeente Utrecht dat voornemens is uit te voeren vanaf 1 januari 2017

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn
openbare vergadering, gehouden op 26 mei 2016
De griffier De voorzitter

E.M. Geldorp

V.J.H. Molkenboer
